

מי שהחשיך פרק עשרים וארבע שבת

קנר.

עין משפט נר מצוה

מא א מיי פ"ח מהלכות
שבת הלכה א'
[מא] ב מיי פ"ח מהלכות
פסחדין הלכה ב'

מוסף תוספות

א. על מחמר. מוס' ה"ל"ט.
ב. בלא הכחשה. מוס'
ה"ל"ט. ג. [ובכלל הגמ'
משמע אפי' התרו בו
למלקות ולא למיתה
דאפי' שפלוס לא יבא
לידי חיוב מיתה כיון שלא
התרו בו למיתה. חשיב
לאו שניתן לאזהרת מיתת
ב"ד. מוס' ז"ק ע"ד: ד"ה
הוא ל"ט. י. כי הריא דהתם
שמעידין שהוא בן גרושה
או בן חלוצה. או כמו
עדים שהוכחשו בנפש
למ"ד אין נהרגין כשהורמו
לבסוף. אבל למ"ד נהרגין
אין סברא להעמיד בו
המסקין כיון שיוכל לבא
לידי חיוב מיתה. מוס' ז"ק
ע"ד: ד"ה סוף ל"ט. פ"ח.
ו'למ"ל קרא ד"היה אם בן
הכות הרשע'. מוס' ז"ק
ע"ד: ד"ה סוף ל"ט.
ז. [ובכלל בעלמא לא לקי.
מוס' ז"ק ע"ד: ד"ה סוף ל"ט.
ח. דאמר לאו שאין בו
מעשה לוקין עליו. מוס'
ז"ק ע"ד: ד"ה סוף ל"ט.

רבינו הגאון

רב זביד מתני הכי אמר
רמי בר חמא המחמר אחר
בהמחו בשבת בשוגג פטור
במזיד חייב סקילה. ואקשי
עליה רבא המחלל את
השבת ברב שחייבין על
שגגתו חטאת חייבין על
ודגו סקילה. הא אין חייבין
על שגגתו חטאת אין חייבין
על ודגו סקילה. ופריק.
ופשוטת הדין. רבא אחיה
דרב מרי בר רחל ואמרי
לה כי רבא הוא אבוי
דרב מרי בר רחל והוא
מישרא. ללישנא בתרא
אבוי קשיא הא דרב אשי
דאכשוריה לרב מרי בר
רחל ומניה בפורסיה רבבל
דאמרי (דמאמן) מישרא
הות. פירוש ללישנא בתרא
קתני רבא אבוי דרב מרי
בר רחל אמרי. כי רבא הוא
אבוי דרב מרי בר רחל
והוא מישרא קשיא ליה
הא דרב אשי דאכשורי דכיון
אחייה מישרא מקרב
אחייה קרינא ביה. מכלל
שלא היה אבוי מישרא
אלא אבוי שמועש בפרק
החולין ללישנא. ומפיקין
דלמא תרי רב מרי בר
רחל. וזה אבוי מישרא.
וכן תירוש שמועש זו. רבא
אבוי דרב מרי בר רחל.
א"ר יוחנן המחמר אחר
בהמחו בשבת פטור מכלום.
בשוגג לא מחייב חטאת
(הוקשה) [נהקשה] כל
התורה כולה לע"ז. במזיד
נמי לא מחייב (חטאת)
[סקילה]. נתן בפרק ארבע
אין חייבין על ודגו סקילה.
אין חייבין על ודגו סקילה.
ואוקימנא התם בתחומין
ואליבא דר"ע. בבבבב
ואליבא דר' יוסי. לאו נמי
לא מחייב. הרי לאו שניתן
לאזהרת מיתת ב"ד. וכל
לאו שניתן לאזהרת מיתת
ב"ד אין לוקין עליו.

א) כ"ח בדפוס וילנא הוה
הקטע העוסק להלן אחר
מיתת "אליבא דר' יוסי"
אבוי נראה דמקומו כאן.

ואמרי לה רבא אבוי דרב מרי בר רחל. לא גרסינן ליה דהא
מוכח צינמות לדגוה דרב מרי גר הוה דלמר דהחולין
(צינמות מה: ו)ס) רב אכשוריה לרב מרי בר רחל ומונייה אפורסייה דבבל
וקאמר כיון דלאו מישראל מקרב אחיך קרינן ציה וליכא למימר
דרבא אבוי דרב מרי נמי גר הוה
לאס כן הוה ליה למימר רבא גיורא
כדלמר הש"ס צעלנא אסור גיורא
ועוד דלציו של רב מרי בר רחל
משמע דבבל צעלנא צעלנא פרק מי שמת
(דף קמט. ו)ס) דהיינו אסור גיורא
לדמרינן אסור גיורא הוה ליה
תריסר אלפי זוזי צי רבא ורב מרי
צריה הורמו שלא צקדושה ולידמו
צקדושה הוה לע"ג. דהתם לא גרסינן
רב מרי בר רחל צריה דומיה הוה
שאומו היה מיהו אי אמרינן שהוה
היה רב מרי בר רחל צריכא למימר
דאסור גיורא צא על רחל צת מר
שמואל קודם שנתגמיר דהא קאמר
התם דהורמו שלא צקדושה הוה
ורחל צת מר שמואל היתה כדלמר
צת מר שמואל ואמרינן כצמוצות (דף
צמ"ג) דצמיה דמר שמואל אשמיצין
ושמא אז צא עליה ואף על גב דלאו
לקמיה דר"ח ואמרו נשציה וטהורה
אזי לאו כולהו אמרו הכי מיהו מימה
אי רב מרי צריה דאסור גיורא
היינו הוהו דיצמות איך מי אסור
כל כך מימות רב עד רבא והא רב
יהודה תלמידו של רב ואמרינן צקדושין
(דף קמ"ג: ו)ס) יום שמת רב יהודה נולד
רבא ואפילו רב מרי בנו כבר היה
ואפ"י

גדול צתורה הרבה צימי רב מדמנייה אפורסייה דבבל ורב מרי נמי איך יתכן שחי כ"כ ונראה כפירוש ר"ח דגרסינן צינמות דרב אשי
אכשוריה לרב מרי בר רחל ואע"ג דציוס שמת רבא נולד רב אשי יכול להיות שהיה רב מרי קטן צימי רבא וצימי רב אשי כבר היה
גדול צתורה וזקן ומונייה אפורסייה דבבל וכן ודאי נראה דיש צפפרים רציוס שמתו צהם צצמעתא (א) לאמרי לה והקשה דרב אשי אכשוריה
לרב מרי בר רחל ומשני תמי רב מרי הוה פירוש הוה שנתכצ צפפרים. מ"ר: ב)לא נמי לא מיחייב דה"ל לאו שניתן לאזהרת
מיתת ב"ד. תימה לר"י מה צקן מ"מ ילקה על לאו דלא תעשה כל מלאכה דכיון שצא לזהיר על מחמר וצמחמר ליכא מיתה
אע"פ שצא לזהיר נמי על שאר מלאכות דשייך בהו מיתה מכל מקום יש לו ללקות" כדאשכחן וצצצא קמא (דף ע"ד: ו)ס) דלפליגי
ר' יוחנן ור"א התם צריה שפוטת צנפס צצפס ודד אמר רבא אמר לך נהרגין ואמרינן נמי תסמיין דר' אלעזר
דלמר אין נהרגין דלמר ר"ח עריס כשהוכחו לוקין ואי ס"ד ר"א דלמר נהרגין אמאי לוקין הוה לאו שניתן לאזהרת מיתת
צ"ד אלא ש"מ ר"א דלמר אין נהרגין תסמיין אלמא משום דאין נהרגין כשהוכחו צתחילה לוקין ואע"ג דבעלמא ניתן לאו דלא תענה לאזהרת מיתת
צ"ד היכא דהוזמו תחילה ועוד תימה לר"י דכל לאוין צבעולס שניתנו לאזהרת מיתת צ"ד יהיו לוקין עליהם כשלא התרו צהם למיתה
אלא למלקות מההוה טעמא דלא ניתנו צאותה שעה לאזהרת מיתת צ"ד. ונראה לר"י דשאי לאו דלא תענה דגלי ציה קרע דניתן
למלקות כדאשכחן גצי עדות צן גרושה דמפיקין צריש מוכת מכות (דף צ: ו)ס) (א) מוהרשעו את הרשע והיה אס כן הכות הרשע
וכיון דכתב צלל תענה מלקות צהדיא אע"ג דניתן לאזהרת מיתת צ"ד אית לן לוקומי צכל מילי דלא מצי אחי לידי מיתה" ומחאי
טעמא נמי אחי שפיר הא דלמר צמכות צממרא מעידין אזו את איש פלוני שהוה חייב לחצירו מאתים וזו ונמלאו וזממיס לוקין ומשלמין
דצרי ר' מאיר וחכמיס אומריס כל המשלס אינו לוקה דקאמר צשלמא לרבנן כדי רשעמו משום רשעו אחת אחת מחייבו כו' וקשה
לר"י ל"ל למימר טעמא דרבנן משום כדי רשעמו מיפוק ליה דרבנן מוקמי לא תענה לאזהרה לעדים וזממיס ולא למלקות דממוכה התם
על משנת מעידים אזו את איש פלוני שחייב מלקות ארבעים וקשה לר"י נמי היכי מצי למימר לרבנן דלאזהרה דעדים וזממיס הוה דלמא ולא
למלקות הא צהומה דגלות וצן גרושה מודו רבנן דאיכא מלקות ולמאי דפרישית אחי שפיר דכי היכי דלא אחי לידי מיתה או לידי מלקות
ע"י כאשר זמס לוקה משום לא תענה כיון דהתם לא צריך קרע דלא תענה לאזהרה לכאשר זמס משום הכי לקי צמעידים אזו צפלוני
שהוה צן גרושה או שחייב גלות ואחי נמי שפיר הא דתלי טעמא דרבנן התם משום כדי רשעמו דאי לאו משום כדי רשעמו היו לוקין
משום לא תענה אפי' לרבנן דאע"ג דצצצירא להו דלא תענה אזהרה לכאשר זמס הוה דלמא דלא ענש כאשר זמס אלא אס כן הזהיר
והו כלאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד שלא נכתב למלקות אלא לאזהרת מיתה ה"מ דוקא כשהייב מלקות מכאשר זמס כגון מעידים
אזו צזאש פלוני שחייב מלקות אצל כשאין חייבים מאכשר זמס אלא ממון לא בצעיה התם לא תענה לאזהרה דכאשר זמס הוה מודו
רבנן לוקין משום לא תענה כמו צצן גרושה אגלות איש לאו משום כדי רשעמו וא"ת למאי דפירש דאי לאו דגלי קרע צהדיא מלקות
צלל תענה מוהצדיקו את הצדיק את הצדיק לא הוה מחייצין ציה משום דניתן לאזהרת מיתת צ"ד אס כן הא דמפיק עולא דעדים וזממיס
לוקין מוהצדיקו את הצדיק צריש מכות ופריך עלה מיפוק ליה מלא תענה" ומשני משום דהוה ליה לאו שאין צו מעשה אמאי לא משני
משום דהוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד ומירך דההוה שניא לא הוה אחי אלא לרבנן דלר' מאיר איכא תרי לאוי חד לאזהרה
כאשר זמס היכא דזמס מיתה או מלקות וחד למילקי עליה ולהכי ניתא טפי למימר טעמא דלאו שאין צו מעשה לאוקמא מילתא צין
לרבנן צין לרבי מאיר דמתמיין דמכות אע"ג דטעמא דלאו שאין צו מעשה נמי לא אחי לר"י ולמאי דפי' איצטרריך והצדיק למלקות
אפי' למאן דמחייב צלאו שאין צו מעשה ועוד הוה רגיל לתרך כיון דלא תענה סתם כתיב אכל מילי קאי ולהכי מיחייב מלקות כאילו
נכתב צצן גרושה ואגלות וכאילו נכתב לא תענה שיק צממון ולצן גרושה אגלות שאז לא היה נכתב לממון אפי' לאזהרה כאשר זמס
ולכן היה ראוי ללקות עליו והכי נמי השתא אע"פ שזה לא היה ראוי ללקות עליו אלא לאזהרת מיתה" כשאינו יכול לצא לידי
מיתה כעשוי יש ללקות עליו כל זמן שלא יוכל לצא לידי מיתה הואיל ונכתב על מותו וממון ציחד סתם וניתן להלקות עליו צהומת
מיתה נמי ניתן ללקות כל זמן שלא יוכל לצא לידי מיתה ולפי טעם זה לא היה יכול לתרך צריש מכות משום דהוה ליה לאו שניתן
לאזהרת מיתת צ"ד כי פריך ומיפוק ליה משום לא תענה דאע"פ שניתן לאזהרת מיתה יש ללקות עליו הואיל ונכתב סתם על מיתה ודברים
אחרים דפרישית ולפי לשון זה לא אחי דרשה דוהצדיקו אלא למאן דלית ליה לאו שאין צו מעשה אין לוקין עליו דממשני צריש מכות אצל קשה
דככל הש"ס חשיב לאו דשנת ניתן לאזהרת מיתת צ"ד ואמאי הא קאי נמי אלאו דמחמר וזההיה דאיסי (נעיל דף ו: ו) לליכא מיתה ו"ל כיון
דכתיב כל העושה צו מלאכה יומת משמע סתם מלאכה דשצת היינו צצמיתה ולהכי לא משמע לאו דמלאכה דאיסי אצל לאו דלא תענה
משמע שאר דברים שאין צקן מיתה ומלקות וכן לאו דמחמר דלא תעשה כל מלאכה אהה וצהמתך משמע אשאר חיוצי צצת טפי ממחמר
מדכתיב אתה דקאמר הכא א"ר מדכתיב לא תעשה ולא כתיב לא תעשה לא תעשה ומהוה נמי אע"ג דנפקא מלא ילא (עירובין פ: ו) צצדיה תחומין דצמלקות
אין לוקין עליו אפי' לא התרו צו למיתה דכל סתם והוהה דשצת חקרא דויכלא הע"ס מציבא ותיריך ראשון (נראה לר"י עיקר. מ"ר:
והא

רב זביד מתני להא דרמי בר חמא הכי: אינו חייב חטאת. לילפינן
מע"ז דעד דעציד מעשה בגופיה: אצל צמויד חייב סקילה.
מהיקישא דלתה וצהמתך דלעיל: מי קמני. הך דיוקא דלייקינן הא
אין חייב כו' דילמא הכי קאמר המחלל צדבר שחייבין על שגגתו חטאת
(חייבים על זדונו סקילה) הא דרב
שאין חייבים על שגגתו חטאת יש
מנה שחייבין על זדונו סקילה ויש
שאין חייבין ומאי ניהו דמייצין (על
זדונו) סקילה ואין חייבין על שגגתו
חטאת מחמר: ואמרי לה אבוי דרב
מרי בר רחל ל"ג. דלצוה דרב מרי
אסור גיורא שמייה. ומאן דגרס ליה
גרס צתריה הכי להך לישנא צתרא
קשיא הך דרב אכשוריה לרב מרי בר
רחל ומניה צפופסי דצבל וזק מילתא
צמסכת צינמות הוה (דף מה: ו)ס) צפופסי
צלע"ז מנצטר"ל הן שוטריס. ואף
על גב דלמר מר כל משיות שאתה
משיס לא יכו אלא מקרב אחיך" האי
כיון דלאו מישראל מקרב אחיך קרינן
ציה: לאזהרת מיסס ציוס דין.
דשאר מלאכות דשצת נמי מהאי
קרא נפקא להו אזהרה להך
לאזהרת יצמית ציה דין ניתן דלא
ענש מיתה אלא אס כן הזהיר
הלכך עיקר אזהרתו למקום שיש
צו מיתה אחאי ולא למלקות:
ואפ"י

דברר שחייבין על שגגתו חטאת (א) ועל זדונו סקילה הא אין חייבין על שגגתו
חטאת אין חייבין על זדונו סקילה בלאו נמי לא מיחייב דהוה ליה לאו
שניתן לאזהרת מיתת ב"ד וכל (ב) לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו
לרב מרי בר רחל. מועד
טובים הנה על תפילות
הוה ומניה בפורסיה
דבבל. נבזיש ממוניס על
ישאל, ואע"ג דגר בעלמא
אסור למנות פרנס על ישראל,
הא כיון דלאו מישראל מקרב
אחיך קרינן ציה (בבבבב) מיתה
לאו שניתן לאזהרת מיתת
ב"ד. לאו האמור צצצת לאו שאלס
ניתן לענש מלקות. אלא שאלס
יעבור עליו ימיה צו המתרה
שהוה צצקולה וסקל, וחס
לא התרו צו סקילה והתרה
צו מלקות אין דתי ללקות,
שלא לענש מלקות. מ"מ:
מחילה (בבבבב) וי: וכל
לאו שניתן לאזהרת מיתת
ב"ד. לאוהכ דבר שמיירא,
עליו מיתת צ"ד (בבבב) וי:
שלא יעשה ק שמחייב עליו
מיתת צ"ד (עירובין י: ו) ב"ק
ע"ז. אין לוקין עליו.
דמית צ"ד הוה ענש עליו.
לאו (ב"ק ע"ד) שלא יתן
לאו צו לאזהרה ענש מלקות
למקום צצקולה וי: שפיר הוציק
דמית צ"ד הוה ענש עליו.
יכול לחייבו מיתה (בבבב) וי:
סנהדרין פ"ח.

א) בכתיבה היא ועי' סוס'
לעיל ו: קמ"ה הא קמ"ה,
ב) וצמות מה: וי"ש,
ג) [מסנהדרין סו. ע"ש],
ד) וצמיתין ח: צ"ק ע"ד:
ה) סנהדרין פ"ח מכות י:
ו) שפוטת מ"ו סוס' י:
ז) [בש"ל, ד] (א) [בש"ל],
ח) [בש"ל, ד] (א) [בש"ל],
ט) [בש"ל, ד] (א) [בש"ל],
י) [בש"ל, ד] (א) [בש"ל].

הגהות הב"ח

א) גמ' רבא אחוי דרב מרי
בר רחל (ואמרי לה רבא אבוי
דרב מרי ורב מרי בר רחל
הוה תלמידי רבא) וצ"ל שאין זה
הוא תלמידי רבא ומפוטת לא גרסו
ליה: (ב) שם על שגגתו
חטאת חייבים על זדונו
סקילה: (א) תוס' ד"ה ואמרי
לה וכו' שפוטת לאמרי לה
רקשיא הא דרב אשי:
(ה) ד"ה בלאו וכו' צריש מ'ן
מכות מוהצדיקו את
הצדיק והכשעו את:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בלאו נמי וכו'
בבבב"ה נראה ל"ה וכו'
עיין סנהדרין דף סג ע"א
צמסופת ד"ה משום דהו:

לעוי רש"י

מנצטר"ל [מניצטר"ל].
פסד, שוט.

מוסף רש"י

לרב מרי בר רחל. מועד
טובים הנה על תפילות
הוה ומניה בפורסיה
דבבל. נבזיש ממוניס על
ישאל, ואע"ג דגר בעלמא
אסור למנות פרנס על ישראל,
הא כיון דלאו מישראל מקרב
אחיך קרינן ציה (בבבבב) מיתה
לאו שניתן לאזהרת מיתת
ב"ד. לאו האמור צצצת לאו שאלס
ניתן לענש מלקות. אלא שאלס
יעבור עליו ימיה צו המתרה
שהוה צצקולה וסקל, וחס
לא התרו צו סקילה והתרה
צו מלקות אין דתי ללקות,
שלא לענש מלקות. מ"מ:
מחילה (בבבבב) וי: וכל
לאו שניתן לאזהרת מיתת
ב"ד. לאוהכ דבר שמיירא,
עליו מיתת צ"ד (בבבב) וי:
שלא יעשה ק שמחייב עליו
מיתת צ"ד (עירובין י: ו) ב"ק
ע"ז. אין לוקין עליו.
דמית צ"ד הוה ענש עליו.
לאו (ב"ק ע"ד) שלא יתן
לאו צו לאזהרה ענש מלקות
למקום צצקולה וי: שפיר הוציק
דמית צ"ד הוה ענש עליו.
יכול לחייבו מיתה (בבבב) וי:
סנהדרין פ"ח.